

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książk Staniław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Staniław Bęben

PRENUMERATA : W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2\$50 dolary; w Urugwaju 6 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu“ Kurytyba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 23, 2 razy 33, 3 razy 43, 4 razy 53 łt. d. Ogłoszenia płat się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płać znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Adamika i Księgarni Rydygiera.

Powitanie Konsula

P. Kazimierza Downarowicza

PRZEZ KOLONJĘ POLSKĄ W KURYTYBIE.

Powitaniem nowego Konsula polskiego p. Downarowicza, inaugurował Związek Polski dnia 9 go września otwarcie swojej pięknie odnowionej i powiększonej sali jakoleż znacznie rozszerzonej sceny teatralnej. Pospiesznie pod osobistym dozorem p. Lachowskiego, zapobiegliwego prezesa naszego Związku, wykończono główniejsze roboty wewnętrzne i zaprowadzono nowe oświetlenie tak sali jak i sceny. Inicjatywę do powitania p. Konsula dał i przeprowadził Zarząd Związku Polskiego; solidarnie przyłączyli się do tej wspólnej uroczystości i inne towarzystwa i utworzyły Komitet Organizacyjny, do którego weszły: Związek Polski, Szkoła Lud im. J. Piłsudskiego, Oświata, Kościuszkowska Łączność i Zgoda, Związek Kół Młodzieży w Brazylii, Tow. Studentów Sarmacja, Związek Amatorów Sceny, Junak, Lutnia, Parafia Polska, Kolegium Henryka Sienkiewicza i Szkoła Sióstr Rodziny Marii — słowem cała Kolonia Polska w Kurytybie. Tłumnie zapelniała się też sala Związku już o godzinie 8-mej; rodacy pokazali, że drogą jest im czynna a nieobojętne przybycie nowego Konsula — pośrednika między nami a Polską.

Odegraniem hymnów narodowych polskiego i brazylijskiego przywitała orkiestra wchodzących na salę p. Konsula i panią Konsulową. W imieniu Związku, zjednoczonych towarzyszy i zebranych powitał P. P. Konsulów — Ks. Jan Rzymek. Pokrótkę zaznaczył mowa, jak droga dla Polski jest emigracja, jak ona o nią dba i stopniowo w miarę własnego zabezpieczenia opiekę swą nad nią udoskonala i poprawia; w tym celu oprócz 29 poselstw, utrzymuje aż 102 konsulaty i stara się o bezpośrednią łączność okręgową między Gdynią a Ameryką Południową. Przez powstającą Polskę przeszła w latach 1918 — 20 prawdziwa wędrówka narodów; najpierw przeszły w powrocie do domów przeszło 2 milionowe wojska austriackie i niemieckie, potem przeszło 1 milion jeńców rosyjskich, a w końcu napylnego z rozproszenia i z emigracji przeszło 2 miliony rodaków. Państwo stare i uprzędkowane miałyby niesłychane kłopoty z takim mrowiem ludzkiem, a Polska ledwie powstała, przecież ogarnęła tę niewiedzianną prawie w dziejach ruchawkę ludności. Zyczeniem, by p. konsul Downarowicz szczególnie między nami a Polską pośredniczył, zakończył mowa swe przemówienie. Gromkie: niech żyje p. konsul Downarowicz wraz z rodziną swoją! — powołała hucnie szczerze napelniona sala Związku Polskiego.

Ks. Staniław Trzebiatowski złożył p. Konsulowi krótkie ale serdeczne słowa powitania w imieniu parafii polskiej św. Stanisława w Kurytybie.

P. Adamik, prezes Tow. Szkoły Ludowej im. J. Piłsudskiego powitał p. Konsula w imieniu tegoż stowarzyszenia i prosił o opiekę nad Szkołą Ludową im. Piłsudskiego.

Programową mowę w imieniu młodzieży polsko-brazylijskiej wygłosił p. Jan Grabski, którą tu dosłownie podajemy:

»Wielce Szanowny Panie Konsul! — Moi Państwo! «Związek Polski w Kurytybie, i Stowarzyszenie Studentów «Sarmacja» poruczyli mi wygłoszenie mowy w ich imieniu.

Polecenię to poczytuję sobie za nadwyzczaj zaszczytne i aczkolwiek wiem, że nie zdolam wywiązać się z obowiązku przyjętego, tak jak to sobie życzą wspomniane organizacje, a to z powodu braku talentu krasomówczego i małej znajomości tego tak wielce bogatego języka polskiego, to jednak podjąłem się wypowiedzenia kilku słów, aby zaznaczyć wielce Sz. Panie Konsulu, stosunek tych organizacji i trzeciej — «Związku Kół Młodzieży w Brazylii» — której jestem prezesem, — do Rządu Polskiego i jego organów, — a podkreślić zarazem uczucia, które żywi młodzież pochodzenia polskiego, arzeszona w stowarzyszeniach przemennie reprezentowanych.

Wielce Sz. Panie Konsul! Dzisiejsze uroczyste powitanie Twojej osoby, jako przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej, wewnątrznie nie równa się wspaniałym powitaniom i przyjęciom urządzanym Twoim gołym poprzednikom — jednakże żaręczam w imieniu tej młodzieży, która reprezentuje, że my wita my Cię szczerze, serdecznie, — a wewnątrznie odczuwamy tęsamą szlachetną dumę rodową, jaką odczuwaliśmy witaając Twoich poprzedników — czy stątek szkolny «Lwów», — widomy dowód naszej tężyzny.

I jeżeli dawniej dumni byliśmy i serca nam żywiej biły, że ta święta Ojczyzna naszych Ojców, po półtora wiekowej ciężkiej niewoli, wyzwolona ofiarą morza krwi, przelanej przez najwierniejszych Jej synów, — zajaśniała, — dziś dumni jesteśmy i z tem samem biciem serc, — przeżywamy wszelkie poczyny bohaterkiej Polski w celu wywalki sobie stanowiska, które Jej słusznie się należy, między innymi wielkimi narodami świata, i mocno wierzymy, że Jej misja dziejowa, jak to głoszą nasi wieszczowie, — będzie spełniona.

Tak głęboko odozuwając i czcąc tamtą wyidealizowaną odległą, Ojczyznę Polską z Wielkiego Oceanu, która młodzieńczo tu zrodzona zna z własnych i czułych opowiadań swoich Ojców, — z pism i ilustracji jej mistrzów, wielkich pisarzy i wieszczów — tem boleśnie i i krwawiej odczuwamy wszelkie waśnie i nieporozumienia, futejszej Kolonji Polskiej, a które pozbawiają nas, podstawy do dochodzenia do dobrobytu i znaczenia na jakie zasługujemy w tej gościnnej, wielkiej i bogatej, a wolnej, liberalnej i demokratycznej Brazylii, naszej drugiej Matce, która niczego nam nie żaluje a wszystkim świadczy.

I niech mi wolno będzie tu zaznaczyć także, że narówni drogą nam jest Brazylija, która uznana nas za swoje dzieci, imy Jej za to winni i wdzięczni jesteśmy i nie uchylamy się od żadnych obowiązków względem Niej, — przeciwnie, spełniamy je chętnie z prawdziwym poczuciem naszego stanowiska i odpowiedzialności.

Wielce Sz. Panie Konsul! W podziękowaniu, które raczyłeś wyrazić organizacjom Polskim i osobom prywatnym witaającym Cię w dniu Twojego przyjazdu do Kurytyby, zaznaczyłem, że w tym akcie uroczystego powitania chcęz «widzieć dowód lojalnego ustosunkowania się miejscowej Kolonji Polskiej do Rządu Polskiego i jego Organów i zapowiedź zgodnej, solidnej współpracy z Urzędem Konsularnym». W imieniu «Związku Polskiego w Kurytybie», tej najsolidniejszej organizacji Polskiej w Ameryce Południowej, w imieniu Stowarzyszenia Studentów «Sarmacja» tego rdzenia młodzieży polskiej i polskiego pochodzenia — i w imieniu młodocianej organizacji «Związku Kół Młodzieży w Brazylii» — mogę oświadczyć, że obecnie czynię z w tych organizacjach — Przedstawiciel Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej za wszelką cenę i z ludźmi dobrej woli i gołymi do spokojnej i produktywnej współpracy, — tak jak to do tyłczas miało miejsce. Kończąc wznoszę okrzyk na cześć Polski, Brazylii, ich Prezydentów i Marszałka Józefa Piłsudskiego. — Niech żyją! (Ogól dalszy nastąpi).

ZATARG

polsko-litewski.

Genewa, 6 go września. Rada wykonawcza Ligi Narodów zajmowała się dzisiaj sprawą Wilna i wysłuchała ministrów spraw zagranicznych Polski i Litwy, którzy sprawę omawiali z stanowiska swych rządów. Dyskusję odroczone na czas nieoznaczony.

Genewa, 6 go września — Sprawozdawca Kwestji Wileńskiej, p. Bolear

(delegat Holandji) oświadczył dziś na posiedzeniu Rady Wykonawczej Ligi Narodów, że «starania» podjęte w celu załatwienia tego sporu spełzły na niczem. Misja jego kończy się rozczarowaniem, że nie dało się osiągnąć rezultatu, którego się było można spodziewać.

P. Zaleski minister Spraw Zagranicznych Polski, w przemówieniu swym zaznaczył, że Rada wykonawcza Ligi posiada wszelkie dowody a Rząd Polski niema nic więcej do dodania.

P. Waldemaras litewski minister Spraw Zagranicznych, w półgodzinnym przemówieniu rozważał się nad powstaniem zatargu i na nowo oskarżał Polskę, że na Wileńszczyźnie tworzy oddziały zbrojne. W pewnej chwili zapomniał się do tego stopnia, że odwrócił się plecami do członków Rady. Prezydent przywołał go za to do porządku zwracając mu uwagę, że by nie zapomniał o tem, że znajduje się wobec sędziów którzy mają wysokie zadanie do spełnienia.

Genewa, 7 go września. Powszechnie zajęcie budziło wczorajsze przemówienie p. Waldemarasa na posiedzeniu Rady wykonawczej, nie tylko piękną wymową i trafnymi wywodami, ale przypadkami jakie się wydarzyły. Nieustannie zapamiętałem oratorskim odwrócić się plecami do swych słuchaczy za co grzechnie został przywołano do porządku przez prezydenta.

Więcej jeszcze omawia się drugi wypadek a o czemigazety wspominają z pewną ukrytą żłośliwością, że w czasie tego świętego przemówienia sześciu delegatów w dwóch wybitnych członków Rady Wykonawczej zaangażowało w najgorsze.

Genewa, 8 go września, Rada wykonawcza Ligi Narodów

Gdyby się wszyscy przekonali o prawdziwym zapachu w ustach po oświeżeniu zębów, innego środka higienicznego do ust już by nie używali. Sprawa ta jest przyjemna — w ustach, jak orzechy w kąpieli na dzieło.

dów zakończyła przynajmniej na tej sesji debaty nad sprawą Wileńszczyzny i przyjęła jednoznacznie, wskutek stanowczych postaw Brianda i sprawozdanie p. Boleara, na które zgodził się także Waldemaras. Sprawozdanie mówi, że Rada Ligi Narodów stojąca na straży interesów ogólnych, nie może ograniczyć się do stanowiska wycofującego i biernego. Gdyby rokowania polsko-litewskie nie posuwały się naprzód w sposób zadawalający, Rada sprzeniewierzyłaby się swemu głównemu obowiązkowi, pozwalając na to aby w nieskończoność przeciągał się stan nieuczynny, grozący nieszczęściem nie tylko tym dwóm państwom ale i innym.

Gdyby się na to zanosilo, Rada przystąpi do badań ścisłych na miejscu i na podstawie orzeczeń traktatów międzynarodowych przedsięwzięć odpowiednie środki.

Genewa, 8 go września. W kołach Ligi Narodów przypisują przyjęcie sprawozdania p. Boleara przez Radę wykonawczą p. Briandowi, który swym wpływem potrafił obie strony do tego naklonić.

P. Briand francuski minister spraw Zagranicznych podniósł z uznaniem skromne wymagania sprawozdania i stwierdził z radością, że Waldemaras nie postawił takich trudności, którychby się nie dało usunąć. P. Briand, pochwalił stanowisko sprawozdawcy Boleara — a obie strony zachęcił by użyły wszelkich środków i dobrej swej woli, aby dojść do porozumienia. Oświadczył następnie, że Rada Ligi Narodów zajmie się dopiero wtedy tą sprawą w gdy już porozumienie nie bezpośrednie i polubowe okaże się absolutnie niemożliwym.

Obowiązkiem Ligi Narodów jest ułatwić w chwili odpowiedniej porozumienie w sprawach spornych wyników między państwami. Liga Narodów nie spełniałaby swego obowiązku, gdyby nie użyła środków po przyjęciu do skutku i ojawoko do zażegnania sporów, w których powaga i władza swoją ma pośredniczyć.

Genewa, 8 go września. W tym samym czasie gdy Rada Wykonawcza przyjęła sprawozdanie w sprawie Wileńszczyzny, P. Waldemaras rozdawał między dziennikarzy odpowiedź litewską, daną sekretarzowi stanu p. Kelloggowi zapraszającemu Litwę, aby przystąpiła do paktu pokoju wiozastego.

W tej odpowiedzi Rząd litewski zaznacza z zadowoleniem, że przestrzegając pokoju zawartego z Rosją 12 go czerwca 1920, taksamo z Polską mimo przeszłości, jakie stawia Litwie, by się nie mogła stać państwem niezależnym.

Następnie oskarża z Polskę, że zajęciem Wileńszczyzny zlamiała traktat «Suwalki», gdyż zjęła jedną trzecią część

Kościół katolicki, ten jedyny prawdziwy kościół Chrystusowy, przypomina rok rocznie zesposu temu i materializowanemu światu, obecność P. Jezusa Boga i Człowieka w Najświętszym Sakramencie przez tak zwane Kongresy Eucharystyczne. O 13, 4, 5 i 6-go września odbył się taki uroczysty kongres po raz pierwszy aż w odległej Australji, w jej stolicy Sydney, 120 arcybiskupów i biskupów z kardynałem Ceretlim legatem, papie...

matki z dziećmi przebywały wtedy w pokojach, lecz nikomu piurum nic złego nie wyrządził, poprzewracał tylko metalowe naczynia w kuchniach i uciekł. Dom p. Barcika jest z drzewa, które jest złym przewodnikiem elektryczności; prawdopodobnie musiło się palić pod blachą na kuchni i to ściągnęło piurum na dom; wogóle w domach wysoko położonych należy w czasie gwałtownych burz gasić ogień pod blachą.

Rio de Janeiro.

POD PODATEK OSOBISTO-DOCHODOWY nie podpadają dochodzący zagranicę obywatele brazylijskich i przebywających w Brazylii ani też procenta z tych majątków — takie orzeczenie wydał najwyższy trybunał w Rio de Janeiro.

Związek Amatorów Sceny 15-go — Września — 15-go Wystawia na ugrupację nowej sceny w Związku Polskim Skalmierzanki

OPRETKA w trzech aktach, zdolna zadowolnić każdego. PRAWdziwA FABRYKA SMIECHU. Śliczne nowe dekoracje, wykonane przez znanego dekoratora p. Tadeusza Wojciechowego. — Arcykomiczne sytuacje. — Doborowa orkiestra. SPIOEY: Soliści, duety, tercety, kwartety, chóry i t. d. — Starodawne kostjumy. TANCE: Ewolucje, krakowiak, mazur, cztery pary w oryginalnych kostjumach. — JEDNYM SIOEWEM DZIWIY.

- Zespół: Reżyserja: J. Ficiński. Spiewy: S. Koralewska. Fortepian w orkiestrze — Uczennice p. Koralewskiej. Pieprzki Zdun — S. Koralewska. Wanda — R. Lachowska. Marciniowa, wdowa ze Skalmierza — I. Boguszewska. Doslja, jej córka — H. Orlakowska. Zuroslaw, dziedzic — R. Boguszewski. Ekonom — J. Ficiński. Tomasz Kwik, głuchy bakalarz — A. Trojan. Puikownik, stryj Zuroslawa — A. Orłakowski. Basia, — H. Koralewska. Małgosia } Skalmierzanki: J. Miszkowska. Zosia, — J. Bielska. Maciek — Stefan Czarniecki. Jemiel, dzokej Zuroslawa, — Karol Majczak. Chóry, Skalmierzanki, Skalmierzanie i t. d.

Po przedstawieniu BAL w zupełnie już wykończonej sali Związku Polskiego. Zamawiajcie już od dziś bilety i loże, bo można rezygn, że odgąd nowa scena w Związku istnieje tak się nie ubawicie jak się ubawicie dnia 15-go września. Uwaga! Loże i bilety krzesła numerowanych już są na sprzedaż u pana I. Wróbla w Związku Polskim. N. B. — Zaznacza się, że przedstawienie rozpocznie się punkt o godzinie 8,30 wieczorem. Uprasza się o punktualność.

Jeżeli zyczycie sobie

nabyć grunt, wybudować własny dom z ogródkiem w pobliżu miasta gdzie macie pracę to, zwróćcie się do nas i żyjecie Wasze będą urzeczywistnione. — Wystarczy, że obejrzycie naszą posiadłość 'Villa Schimmelpfennig' a przekonacie się jakie ma piękne i zdrowe położenie, że jest blisko miasta, bo 20 minut od rna 15 de Novembro, obok nowego wodociągu. Posiadłość zaopatrzona jest w światło elektryczne. W krótkim czasie sprzedano już 300 lotów ziemi, wybudowano 80 domów i rozpoczęto budowę innych: — Lot zawiera od 500 do 1000 metrów kwadratowych. Tamże ofiarujemy kwadrat, granicząca z czterema ulicami, zawierającą 10 tysięcy metrów kwadratowych, z pinforami, już ogrodzoną i odpowiednią dla wybudowania sanatorium. Również sprzedamy wille zawierającą murywaną dom z 16 dużymi pokojami, drewniany dom i garaż. Wszystko zaopatrzone w światło elektryczne i kanalizację. Ogród pełen krzewów winogronowych i innych drzew owocowych; 7 tysięcy metrów kwadratowych obszaru ziemi, piękny widok na miasto. Hugo Lange Impacta. Po obu stronach linii kolejowej Norle Parana, 37 minut od centrum miasta. Przepiękne położenie. Cecaerdinho. Szakry po 2 do 8 alkierów: słoneczna strona; grunt odpowiedni do sadzenia owoców, jarzyn i wina. Ceny przystępne, długoterminowe spłaty. Procentów za czas nie obliczamy. Gwarancja aktu posiadania. Świadcetwo własności jak również plany zatwierdzone przez Prefeitura są w naszym posiadaniu. Blizszych informacji udzieta Firma IRMAOS PACIORNIK PRACA CORONEL ENES 6 - CURITYBA.

ziem, które jej Rosja tym traktatem odstąpiła.

Zaznacza z naciskiem, że Litwa zawsze miała niezachwianą nadzieję, że ta sprawa zostanie złatwiona pokojowo, a szkody wyrządzonej przez Polskę zostaną wynagrodzone.

Genewa, 10-go września. Premier litewski Waldemaras oświadczył dziennikarzom, że 3-go października będą nanowzięli podjęcie rokowania między Polską a Litwą. W tym celu zjadą się przedstawiciele obu krajów do Królewca.

Berlin 10-go września. Liga wszzech niemiecka wydała osobiwy manifest do narodu niemieckiego, w którym odrzuca wszelką odpowiedzialność (Niemiec) za ostatnią wojnę, wzywa naród niemiecki do porzucenia Ligi Narodów, do niepłacenia kosztów wojennych i domaga się prawa stworzenia silnego wojska niemieckiego. Manifest zwraca się do wszystkich gazet skrajnych narodowych partji.

Telegramy z Polski.

Berlin, 7-go września. — 'Tageblatt' na podstawie wiadomości, jaką otrzymał od swego korespondenta z Warszawy donosi, że Rząd Polski przygotowuje projekt ustawy, na mocy której wszyscy mężczyźni od 17-70 roku życia będą zobowiązani do służby wojskowej; czynnej albo pomocniczej.

Warszawa, 8-go września. — Otwarta została nowa linja okrętowa polska-francuska między Gdynią a portami Ameryki Południowej. — Wiemy ze źródła upoważnionego, że nowa linja okrętowa między Gdynią a Ameryką południową będzie zrazu obsługiwana przez okręty francuskie, następnie w miarę jak okoliczności pozwola, przez okręty polskie, które taksamó jak poprzednio francuskie wywozić będą emigrantów z Polski a przywozić towary z Ameryki. Podróż okrętu tam i z powrotem trwać będzie przeciętnie 60 dni.

Zmarł w Krakowie p. Fierich rektor uniwersytetu Jagiellońskiego, członek Krakowskiej Akademji Umiejętności i komisji egzaminacyjnej.

Berlin, 10-go września. — Pod przewodnictwem dawnego ministra Hermesa wyjeżdża (z Berlina) do Warszawy delegacja niemiecka, która ma nawiazac rokowania z Polską, celem złatwienia różnych kwestji gospodarczych. Układy rozpoczną się 13-go września.

Na kopalni Kleofas pod Załężem (niedaleko Katowic) na polskim Górnym Śląsku zdarzył się straszny wybuch, w którym zginęło 4 górników, a jednego nie można odszukać. Kopalnia należy do spółki-biorców Giesche'go.

Warszawa, 9-go września. Władze policyjne przeprowadziły rewizję wjednej księgarni i skonfiskowały wielką ilość wydawnictw i druków bolszewickich, których księgarni tej

dostarczał handlowy przedstawiciel sowiectw w Warszawie (a więc osobistość urzędowa. Przep. Red.) dla rozdzielania między ludzi. Księgarni zamknięto.

Warszawa, 10-go września. — Kongres polskich monarchistów uchwalidzisiaj rezolucję, życziwego odnoszenia się do rządu marszałka Piłsudskiego.

—Polski kongres eucharystyczny w Częstochowie zakończył wczoraj swoje posiedzenia w obecności nuncjusza papieskiego Maggigi'ego, bardzo wielu duchownych z całej Polski i około pół miliona pielgrzymów. — (Radio). Okręć 'Krakus', który rozpoząb bez pośrednią komunikację między nowym portem polskim Gdynią a krajami Ameryki południowej, wiezie na pokładzie 800 podróżnych, między nimi 101 polaków. Przed podniesieniem kotwicy, urządono na pokładzie wspaniały bankiet dla przedstawicieli rządu, władz i osobistości ze sfer przemysłowych i handlowych.

Genewa, 5-go września. — Polska, Finlandja i Szwecja podały wniosek do dziewiątego generalnego zebrania Ligi Narodów, by zabroniła międzynarodowego handlu alkoholem i trunkami upajającymi. Wniosek ten popierają i inne kraje północnej Europy. Ogólnie przypuszczają, że za tym wnioskiem stoi Ameryka Północna, która ma już dawno u siebie prohibicję Kraję; produkujące wino, gwałtownie zaprotestowały przeciw temu wnioskowi polskiemu, gdyż winna chyba nie można potępiac na równi z opjum, morfiną i innymi środkami trującymi lub z białem niewolnictwem czyli urowadzeniem kobiet do domów rozpusty. Zdaje się, że wobec tego Liga Narodów po dyskusji nad tą sprawą, ustanowi tylko komisję rzeczoznawców dla zbadania tej sprawy.

Z Brazyliji.

Kurytyba.

Pierwszy polski Bank w Południowej Ameryce. Do dzisiejszego numeru załączamy dosłownie przetłumaczony na język polski projekt i statuty przysięzłego Banku Polsko-Brazylijskiego. Zatwierdzenie tych statutów nastąpi dopiero na Walnem Zebraniu akcjonariuszów, na którym każda grupa składająca się z pięciu akcji, posiada jeden głos. Od ilości akcji zakupionych przez nas Polaków zależy będzie nasz wpływ na Walnem Zebraniu. Z góry wiemy, że spotkamy się

ELIXIR 914 i pastylki 914.

Kilkudniowe zazywanie: 1) Czerści krew, 2) Sprządza siank przyswoya, plam, swędzenia ran i t. p. 3) Usuwa reumatyzm, ból głowy i gości. 4) Usuwa objawy syfilistyczne. 5) Wzmacnia trawienie. Elixir 914 nie atakuje zółdki, jest najlepszym środkiem czyszczącym krwi, uznanym przez okulistów i lekarzy chorób syfilistycznych. Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo N 26 z 21. 2 - 1916.

z wielkiem niezapaufaniem wśród naszych rodaków, jednak pomimo to silnie i wytrwale stać będziemy przy powziętym zamiarze w nadziei, że w przyszłości, bank nasz ocaż to więcej nabierać będzie cech polskości.

Gwarancja tego banku — to są nasze prywatne majątki; nasza uczciwość i rzetelna praca; Rada Nadzorcza składająca się z sześciu uczciwych, majątnych i zdolnych ludzi, wybranych na Walnem Zebraniu; oraz fiskalizacja przez rząd; stanowy i federalny.

Piętnaście tysięcy akcji jest do dyspozycji, do nabycia, z czego 1/3 część gotówki potrzebna jest do otwarcia drzwi bankowych. Przez miesiąc wrzesień zatem będziemy odwiedzali kolonie polskie w celu zbierania podpisów na akcje, a dnia 1-go października, lub najpóźniej 15-go będzie się mogło odbyć Walne Zebranie akcjonariuszów, potem bezwzględnie rozpocznie się praca bankowa, ponieważ dom i wewnętrzne urządzenie banku jest w pogotowiu. Po miastach i na poszczególnych kolonjach będziemy posiadać agentów, którzy będą nam nadesyłać deklaracje poszczególnych nabywców oraz ich upoważnienia wystawione na pewne osoby zamieszkałe w Kurytybie, któreby ich zastąpić mogły na Walnem Zebraniu.

We wszelkich sprawach związanych z kwestją Banku Polsko-Brazylijskiego, oraz po wszelkie informacje można się zgłaszać osobiście lub listownie do mnie pod adresem: Ignacio Kasprowick, Rua Carlos de Carvalho N. 157.

Arcydzieło naszej sztuki ludowej, niezrównane 'Skalmierzanki', wesola i krótochwilna operetka ze śpiewami i tańcami, zjawia się na naszej odnowionej i rozszerzonej scenie teatralnej we Związku dnia 15-go września w sobotę. Zabawia się starzy i młodzi, jedni przedstawieniem drudzy bałem, co kto woli. Wspaniałe połączenie pożytecznego z przyjemnem. Nowe oświetlenie sceny doda całej sztuce niesłychanego uroku. Nikogo nie powinno zabraknąć na tem przedstawieniu naszego Związku Amatorów Sceny. Patrz ogłoszenie! —

Ksiądz katolicki z Litwy zjawil się w São Paulo (jak nam donoszą), by roztoczyć opiekę duchową nad licznymi emigrantami przybyłymi z Litwy. Znaczną część emigrantów z Litwy, możemy powiadzieć nawet bezwzględna większość, stanowią litewscy polacy, którzy od pradziadków żyli w świętej zgodzie z ludem litewskim tam w Ojeżyźnie, dopóki wrogowie w czasach niewoli i w czasie wojny światowej nie zasnili kąkolki niezgody między nami. Many mocne przekonanie, że rozgawa weźmie górę u naszych braci litwinów w São Paulo i niezgodą lub wygrywaniem jednej narodowości przeciw drugiej, nie będziemy sobie chyba zatruli już i tak ciężkiej dol i talęcej. —

MUNHOZ DA ROCHA, byłý prezydent Parany a obecnie senator federalny, wrócił przez Paranaguę dnia 13-go do Kurytyby po swej podróży europejskiej. Powracającego byłego prezydenta wraz z rodziną, powitało na dworcu w Kurytybie mnóstwo znajomych i przyjaciół.

STANISŁAW BAŁDYKOW. SKI wylosowany do wojska w roczniku 1905-ym, został przeniesiony do rocznika 1902-go.

PIORUN uderzył w piątek zeszłego tygodnia w dom p. Józefa Barcika na Siqueira Campos za Seminarjum Duchownem pod Kurytybą. Na szczęście nie zabili nikogo, zerwał tylko mnóstwo dachówek, przeleciał przez

Przedsiębiorstwo Kinematograficzne — J. Muzzillo & Filhos.

CAIXA POSTAL 534; — ADRES TELEGRAFICZNY ZILLO — CAIXA POSTAL 381

W sobotę 15-go Września Jeszcze jeden film nadzwyczajnej piękności. Ben Lyon e Pauline Starke — Wspaniały film

W niedzielę 16-go Września Uma Vez para Sempre Film TIFFANY rozpowszechniony przez niego z Patsy Ruth Muller. Film zruchojący.

Poniedziałek 17-go Września 14 soirée sztuk niemieckich A FAVORITA DE S. EX. — Wspaniały Film. WILII FRITSCH e OLGA TESCHOWA

Wkrótce A Carne E o Diabo

Wkrótce FALSO PUDOR najwspanialszy Film do dziś UFY

DOTYCHCZAS UZNAEA PUBLICZNOŚĆ FILMY FIRMY: J. Muzzillo e Filhos

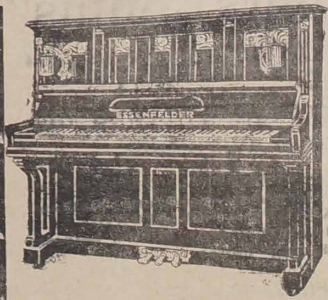
WYŚWIETLANE W REPUBLICA I AMERICA ZA NAJLEPSZE I NAJMORALNIEJSZE.

Skutek Stabilizacji Pieniężnej

Zniżka w cenach.

A wysok. 132 cm. 7 oktaf 3 pedały klaw. pokryte kość słoniową. **3:700\$**

B wysok. 132 cm. 7 i 1/3 oktaf 3 pedały klaw. pokryte kość słoniową. **4:000\$**

Ze względu na ustalony kurs pieniężny, trzymając się ściśle kosztów produkcji, możemy co do jakości wyrobów, zaofiarować publiczności naszej wprost wspaniałe pianina, bardzo dobrego gatunku po najniższych cenach od najtańszych pianin zagranicznych

SPRZEDAJEMY PIANINA TAKŻE NA SPŁATY.

F. Essenfelder & Comp.

Fabrykanci pianinów.

CURITYBA — Sala wystawy: Rua 15 de Novembro, N 103.

Cosulich Line Trieste

Okrety odchodzą z Santos: DO EUROPY:

DO BUENOS AIRES

Marta Washington 26-go Września

Szyfkiarty z Europy: Znakomicie urządzone pośrednictwo w zamówieniach szafkarz z głównych miast Europy, szczególnie z Polski. Okrety odchodzą z Triestu.

Główni agenci: **Sociedade Anonima Martinielli** — S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34. Prosicie o Infor padaj: **JOAO NOCHI** Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 63 — Curitiba

Najwyborowsze piwo obecnego sezonu jest bezsprzecznie „Bock Jasne” i „Bock Ciemne” Zbrowaru tutejszego

ATLANTICA

Telef. 348 i 454. — Curitiba — Av. Iguassú N9-21

RODACY W PORTO UNIÃO

Zakupujcie piękne dzieła: «Polonia na Literatura Brasileira» w «Livraria Cloto»

Ciekawe rzeczy z Polski

POTWORNY ZAMACH NA NAUCZYCIELA ZA ZŁY STOPIEN PRZY EGZAMINIE.

Psychoza powojenna i anormalne stosunki w jakich żyjemy wyrobili w społeczeństwie zupełnie niesłychany sposób załatwiania konfliktów życiowych. Kł. nóg, kula, piasek, oto argumenty powszechnie dziś używane, argumenty tem straszliwsze że zaczynają już trafiać do umysłów młodziaków.

Stacymy się po pochylej drodze. Oto świeży przykład, mroźny argument, poczem opuścił smach szkolny Kielczewski, silnie podniecony, wybiegł za profesorem i podbiegłszy do krzyknął: — Pan był przecież mnie na posiedzeniu rady pedagogicznej i pan mi wystawił zły stopień!

Profesor i na tę zaczepkę nie odpowiedział. Wtedy chłopiec podniecony w najwyższym stopniu, wyrwał z kieszeni rewolwer i trzykrotnie wystrzelił do nauczyciela. Dwa pierwsze strzały chybiły, trzeci zaś zraniał profesora w policzek, Ranny p. Giebocki padł na ziemię, oficie brocząc krwią.

Widząc krew nauczyciela, uoszeń strzelił do siebie i ranny w głowę zwalił się obok swej ofiary. Przewieziony do szpitala Kielczewski wkrótce zmarł.

Stan zdrowia nauczyciela nie był poważny obaw. Straszny ten wypadek, wywołany bardzo przykre wrażenie w Świącianach.

KŁOS ŻYTA WAGI 23 GRAMÓW

W małym p. Nyki pod Inowrocławiem, gdzie podobno zboża są wspaniale, znaleziono cześć niezwykłych okazy, z których jeden ma aż 8 kłosów. Dalsze cztery posiadały po 7, i 3 i 2 kłosy. Szczególnie rzadkim okazem zaprezentowanym przez p. Nykę jest kłos okrągły, ważący 23 i pół grama i liżący siedem rzędów ziarna

CHCIAŁ ZŁAPAC KRÓLIKA, LECZ ZNALAZŁ ŚMIERĆ.
Rzadki wypadek śmierci wydarzył się pod Międzyzłodem. Przechodząc polem 20-letni syn miejscowego rolnika, Paweł Patela, ujrzał w pewnej chwili mknącego królika, puścił się za nim w pogon. Królik, zmęczony pościgiem wskoczył do znajdującej się w stoku góry małej piecizary Patela, chcący za wszelką cenę schwytać królika, począł otwór piecizary odgrzebywać ręką i rozszerzywszy go dość znaczenie, wślizgnął się do wnętrza. W tej chwili obsunęła się ziemia, grabieżca żywcem Patela, który poniósł śmierć na miejscu.

ZĘBRAK LICHOWIARZEM.

Po Wieluniu i wsiach okolicznych wibóżył się po prośbie od pewnego czasu dziad z kartka, na której było napisane, że jest gluchońcem i nie ma z czego żyć i prosi o łut miznę. Wkończona policja zwróciła na niego uwagę. Zatrzymano go i obeszukano. Znalaziono u niego kilka watek na 2 tysiące złotych, 2 kwity na 800 złotych, jako procent od pożyczonych pieniędzy i 310 złotych gotówka. Udał się gluchońcem zębrazek wypoczywał zebrane pieniądze ludziom na procent. Widożenie w sprawach pieniężnych, «niemowa» umiał się z ludźmi dogadać.

MATKA LUDOŻEROZYNIA.

W Rozalinach pod Opatkowem dokonano potwornej i mroźnej krew w żyłach zbrodni. Policja została powiadomiona, że niejaką Helena Piperowa zamordowała własne dziecko. Klasy postępowania udali się do jej mieszkania i zastali Piperową przy piecu kuchennym, gotującą kolację. Na blacie stał pokasznych rozmiarów garzacek. Gdy zapytano kobietę o dziecko,

Leilao. Każdego wieczora można być u tej leilotej zaczyna kuchenne, szklanki, materiały kaszmirowe, parasole, płótna, obuwie, bielizna, zegarki, ubrania gotowe i t. p. Korzystajcie z okazji. **João Pedro Curial** sp. jawny licytator. Biuro i skład: Avenida Luiz Xavier N. 16.

Drukarnia, Introligatornia, Papiernia, Fabryka Pieczęci Gumowych i Książek Handlowych.
Księgarnia
Przybory kancelaryjne i szkolne. Dewocjonalia i przybory kościelne.
C. E. SCHULZ & Cia.
Dawniej Cesar Schulz
Rua Barão Serra Azul 66-72 (dawniej 12-14)
Curityba
Telef. 1150

Polska fabryka Makaronu i Kawy
São Miguel
Gontarski & Cia.
Curityba — Rua Iguassu N 245 — Paraná
Telefon 489 — Caixa postal 278
oleca Rodakom swoje wyroby w naszym gatunku.

Dróżde **TELL** są najlepsze do pieczenia.

Dróżde **TELL** są czyste i nieszkodliwe zdrowiu.

Dróżde **TELL** nie mają żadnej mieszanki.

Bóle głowy czynią niezdolne życie człowieka.

Przy bólech głowy człowiek jest smutny, czuje się źle i nie ma chęci do pracy. Wszelkie bóle głowy usuwa predko i szybko tak znane powszechnie lekarstwo

ASPIRINA

Lekarze wierzą, że **Aspirina** jest lekarstwem idealnym i o pewnym skutku, gdyż ono nie tylko że usuwa bóle ale przedwzyskim przywraca zdrowie i dobry humor. **Nie szkodzi ono ani na nerki ani na serce.** — Przy zakupie uważajcie czy się znajduje na każdej tabelce, tubce, kopercie lub pastylce krzyż **Bayer**.

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado.

Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Costa, Austrogaśilo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diego Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberto Jatotez i inni lekarze.

JACEK DROMLEWICZ
Lekarz-Dentysta.
Zęby sztucozo z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kruszku. Flombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Roboty poręczyste i tanie.
Curityba — Rua Riachuelo N 8
Dr. CARLOS MOREIRA, Lekarz. Specjalnie leczy oczu, uszy, nos i gardła. — Konsultator: Pharmacia Correla. Rua Marechal Floriano N 22 od godziny 3-iej do 5-tej. Telefon 482. Residencia: Rua Visconde de Nacar 85 — Telefon 388.

FABRYKA MEBLI
Leonarda Wolńskiego
Fabryka: Alameda D. Izabel 288 (24). Biuro: Alameda D. Julia da Costa 53 — Curitiba — Paraná.
Przyjmuje się obstalunki oraz wykonuje się wszelką pracę w zakresie mebli różnego stylu, szafy, biura, krzesła i t. p. Styl nowoczesny. Roboty znałomita. Po lecie się Rodakom. — **Swoj do awego!**

SAM SIĘ PRZYBIŁ DO KRZYŻA
Berlin 3-go września. — Wydarzył się tu niezwykły, a zarazem tragiczny wypadek. W pociągu podmiejskim w przedziale III klasy znaleziono dość młodego jeszcze mężczyznę przybitego gwoździami do drewnianego krzyża. Widok ten sprawił w zdumienie i zgrozę podróżnych, którzy weszli do przedziału. Zanim jednakże nadeszli urzędnicy kolejowi, celem zejścia z krzyża tego niezwykłego «męczennika», zdołał on się sam wy swobodzić.

Sledztwo wykazało, że sprawcą tego niezwykłego czynu nazwamy się Ryszard Ulmer. Jest to 37-letni artysta, pozostający przez dłuższy czas bez zajątków. Chciał on w ten sposób zwrócić uwagę na siebie. Ulmera przewieziono do punktu opatrunkowego, gdzie dokonano definitywnej rany i nalożono opatrunek a następnie odwieziono do domu. Wypadek ten byłby ogólnie oburzenie.

WESOLOSI POGRZEB.
Miało to miejsce w Hiszpanji, w prowincji Alcala. Osiemdziesięcioletnia starszaka, niejaką Casilda Ryno, zewczasu pomyślała o swoim pogrzebie i poczyniła odpowiednie zakupy i zarządzenia. Przedwzyskaniem więc kupiła sobie bardzo ładną trumnę, szereg sztucznych kwiatów sporządzonej wieńców: a gdy już to wszystko miało w mieszkaniu, wezwwała swego syna i wzięła od niego ostateczne zobowiązanie, że pogrzeb odbędzie się najściślej według danych przez starszkę wskazówek. Gdy starszaka umarła, krewini w wykonaniu tej ostatniej woli

Rozmaitości.

AUTOMOBILIZM W AMERYCE
POZARŁ WIĘCEJ LUDZI ANI ŻELI WOJNA ŚWIATOWA.
Wszęgniońskie rządowe biuro spisowe ogłasza wstrząsający zestawienie spis ofiar przejechania przez automobile. W ciągu ostatnich dwóch lat ofiarą stał padło w Stanach Zjednoczonych 48.039 osób. A to są tylko zabici! Liczby rannych biuro nie podaje. Ale, że zwykła na jednego zabitego przypada 25 rannych, przeto można ustalić w przybliżeniu liczbę rannych wskutek przejechania przez auta w ciągu ostatnich dwóch lat na 1.200.000 osób. Cyfra ta przewyższa olbrzymio ogólną liczbę rannych podczas wojny Amerykanów, która nie dosięgała 200.000 ludzi. Przytym stosunkowo liczba rannych i zabitych wzrasta z każdym rokiem wmiar wzrostu liczby kursujących automobile. Co jeszcze należy podkreślić to fakt, że 30 proc. ogólnej liczby zabitych stanowią dzieci w wieku do lat 15-let. Automobilizm pożera przeto w Stanach Zjednoczonych co roku życie niemal ofiar, liczy wymagała przyswola wojna.

23.900 OSOB PADŁO W INDIACH
OFIARA DZIKIM ZWIERZĄT.
Ukazał się spis urzędowy dotyczący Indji angielskich z którego

- Zapłacili pronumerarste «Ludzi»**
ROZNI:
Wawia Ordakowski 183000,
Jan Siekierski 68, Bron. Petrowski 144,
Edward Herd 68, Stefan Rozpędowski 168, Fran. Szezech 68, Henryk Eloga 213400, Jan Samuła 158, Alberto Gólfeyd 138, Józef Wolski 208, Józef Wólcak 58, Tomasz Opaliński 58, Stan. Węgrniak 58, Józef Wędrzykowski 58, Roman Knapik 208, Jan Staniłowski 58, Jan Lorkiewicz 508, Fran. Wojtowicz 808, Adam Krol 208, Stan. Szezech 408, Piotr Biernacki 308, Andrzej Polak 158, Piotr Morkun 68, Alojzy Salachowski 68, Andrzej Gąsnyk 208, Fran. Chmielewski 58, Stan. Zimny 142, Mieczysław Trzciński 208, Fabjan Karpiński 158, Andrzej Karasinski 208, Józef Waszak 208, Piotr Chmielewski 808, Walenty Janowski 58, Wład. Branta 158, Sembanosta 208, Wincenty Przywłoczki 158, Stan. Toporowski, Jan Sidor 308, Andrzej G. Ioski 128, Jan Klewicz 208, Marcin Stepanik 218, Jan Sikorski 118, Feliks Mrozinski 378, Andrzej Zieliński 208, Elżasz Mendel 68, Wojciech Kudański 68, Wojciech Kudański 68, Ludwik Kudański 68, Ignacy Turczyk 308, Jan Milewski 388, Józef Turczyk 308, Jan Korciański 218, Władysław Bratowski 438, Jan Pogorzelski 408, Schmidt Kowalski 238, Ludwik B. 208, Fran. Plato 208, Jan Chwałowski 68, Andrzej M. 138, Michał Benek 68, Ewaryst M. 68000, Edmund S. 68, Andrzej Blynowski 158, Mieczysław Lewandowski 58, Wawrzyniec Sobieraj 68